

Mgr. Jaromír Maštera
Slavíčkova 22, 586 02 Jihlava
tel.: 732 877 955
e-mail: jaromir.maštera@gmail.com
IČO: 757 65 993

www.obojzivelnici.wbs.cz/Osobni-stranka.html

Biologický průzkum Ostrovského potoka v Ostrově u Lanškrouna

Objednatel:

LB Projekt s.r.o.
Mojmírovo náměstí 3105/6a
612 00 Brno
IČO: 29262747

Průzkumy provedli:

Mgr. Jaromír Maštera
Bc. Richard Kabelka
Mgr. Tomáš Berka

Zpracoval:

Mgr. Jaromír Maštera

Jihlava, červen 2021

V Jihlavě 28.6.2021

Mgr. Jaromír Maštera

- Autorizovaná osoba k provádění biologického hodnocení ve smyslu § 67 podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

1. ÚVOD

Biologický průzkum Ostrovského potoka byl proveden na základě objednávky od společnosti LB Projekt s.r.o. z března 2021, z důvodu záměru odstranění sedimentů a rekonstrukce opevnění koryta tohoto potoka v intravilánu obce Ostrov u Lanškrouna.

2. POPIS LOKALITY

Zájmový úsek Ostrovského potoka je ohraničen na severozápadní straně tůňemi cca 200 m od pramene potoka a na JV okraji ústím do prvního z rybníků v lokalitě Lanškrounské rybníky (nad Plockovým ryb.). Délka předmětného úseku toku je zhruba 4,8 km. Pracovně je úsek rozdělen na šest částí, ohraničené vždy výraznější změnou morfologie toku nebo nějakým objektem (rybník, přítok, vyústění odpadních vod apod.) - viz obr. 2.

Úsek 1 v dolní části toku má upravené a zpevněné koryto, které je však na většině úseku již výrazně zanesené a zarostlé. Výsledkem je tak spíše zemní koryto s výraznými bahnitými naplaveninami, místy písčitémi. Proudění vody je zde pomalejší, i kvůli aktivitě bobra, který na konci tohoto úseku vytvořil hrázku a způsobil rozliv vody a návrat z náhonu do původního koryta toku. V toku je patrné mírné znečištění, oproti většině dalších úseků je kvalita vody lepší, možná i kvůli samočisticí schopnosti této části toku a také kvůli naředění vody přítoky. Vegetace v korytě toku a nábřezích je převážně běžná, ruderalní. Dolní část úseku má hustší doprovodný dřevinný břehový porost, dále jsou dřeviny spíše jen pomístně.

Úsek 2 má koryto také upravené a zpevněné kameny, ale zanesení sedimentem je zde výrazně menší, spíše jen pomístně. V toku tak převažují štěrkopísčité sedimenty, časté jsou ale i bahnité naplaveniny. Místy má tok díky zanesení přírodě bližší vzhled – mírně zákrutovité charakter. Proudění vody je zde rychlejší. V této části toku je patrné větší znečištění, což dokládá hojný výskyt vláknitých řas. Vegetace břeh a koryta je převážně běžná mokřadní a luční, místy doplněná dalšími vysazenými druhy – mezi ty pravděpodobně patří pérovník pštrosí a skoro jistě i kosatec sibiřský. Dřeviny jsou v tomto úseku na březích toku jen pomístně, rozptýleně.

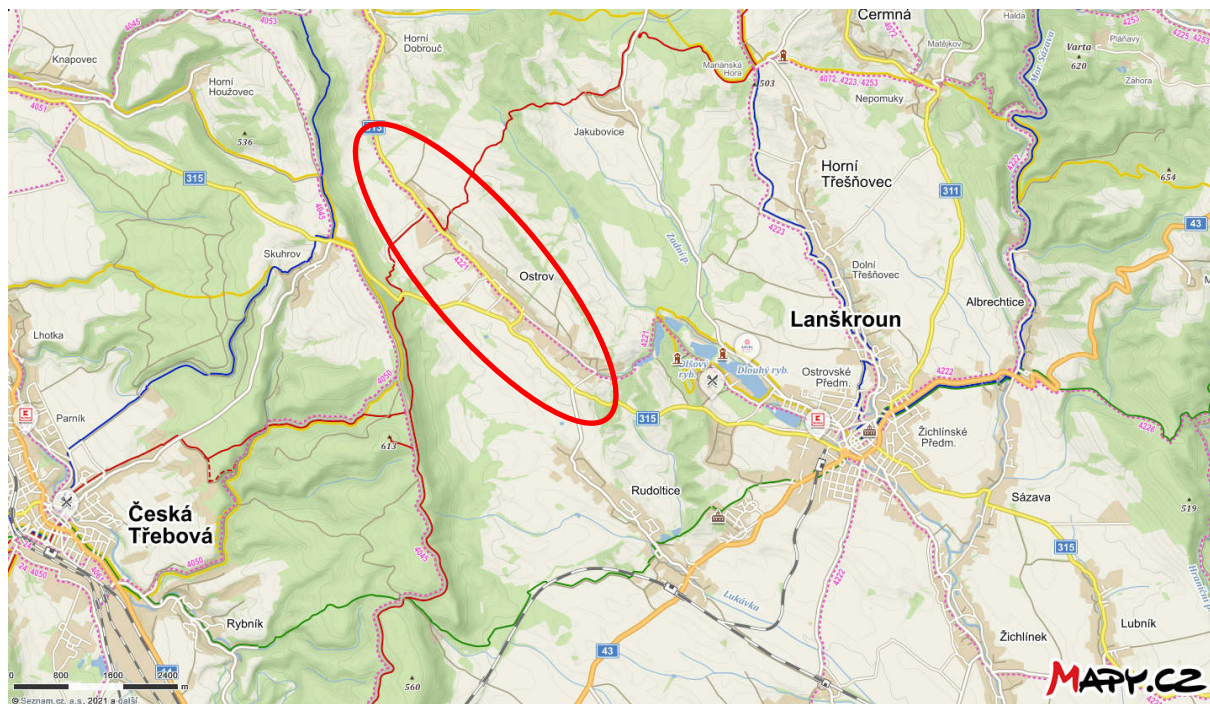
Úsek 3 je velmi podobný úseku 2 s tím, že je zde ještě méně bahnitých naplavenin a převládají štěrkopísčité sedimenty. Proudění je zde také rychlejší. Kvalita vody je zde na většině trasy podobná jako v úseku 2, ale na začátku úseku, pod zemědělským areálem, je velmi výrazně znečištěná voda – v podstatě zde korytem teče odpadní voda. Vyústění odpadní vody do potoka je zde: 49.9393908N, 16.5254547E. Tímto vyústěním úsek 3 začíná. Dřeviny jsou v tomto úseku na březích toku vesměs jen rozptýleně, hustší porosty jsou zhruba uprostřed tohoto úseku a na jeho začátku u hranice s úsekem 4.

Úsek 4 má upravené užší koryto s betonovými žlaby na dně. Proudění je zde velmi rychlé, sedimenty jsou pouze místy pouze štěrkopísčité a bahnité. Koryto zarostlé vegetací není, pouze břehy, a to běžnou až ruderalní vegetací, v jednom místě s bledulemi (asi vysazenými). Kvalita vody ani v tomto úseku není dobrá, místy jsou zde hojně vláknité řasy. Dřeviny jsou v tomto úseku na březích toku jen pomístně, rozptýleně.

Rybníček na SZ okraji Ostrova – mezi úseky 4 a 5 se nachází mělký, silně průtočný rybníček. Rybník má dobře vyvinuté litorální porosty, výskyt ryb není zřejmý. Břehy rybníka jsou více zastíněné dřevinami.

Úsek 5 má velmi úzké koryto, pravděpodobně též s tvrdou úpravou dna v téměř celém úseku. Úprava však není na většině úseku zřejmá, je totiž překryta sedimenty a tok má přírodě bližší charakter s převažujícími štěrkopísčitými sedimenty. Na úplném začátku úseku byly nedávno

vyhloubeny tůně a koryto je jimi přerušeno, tato část území tedy byla poměrně vhodným způsobem zrevitalizována. Druhá větev potoka směrem k prameni pokračuje nadále upraveným korytem. Potok v tomto úseku má velmi kvalitní, čistou vodu. Na březích a v korytě roste běžná, převážně mokřadní vegetace. Dřeviny jsou v tomto úseku na březích toku jen pomístně.

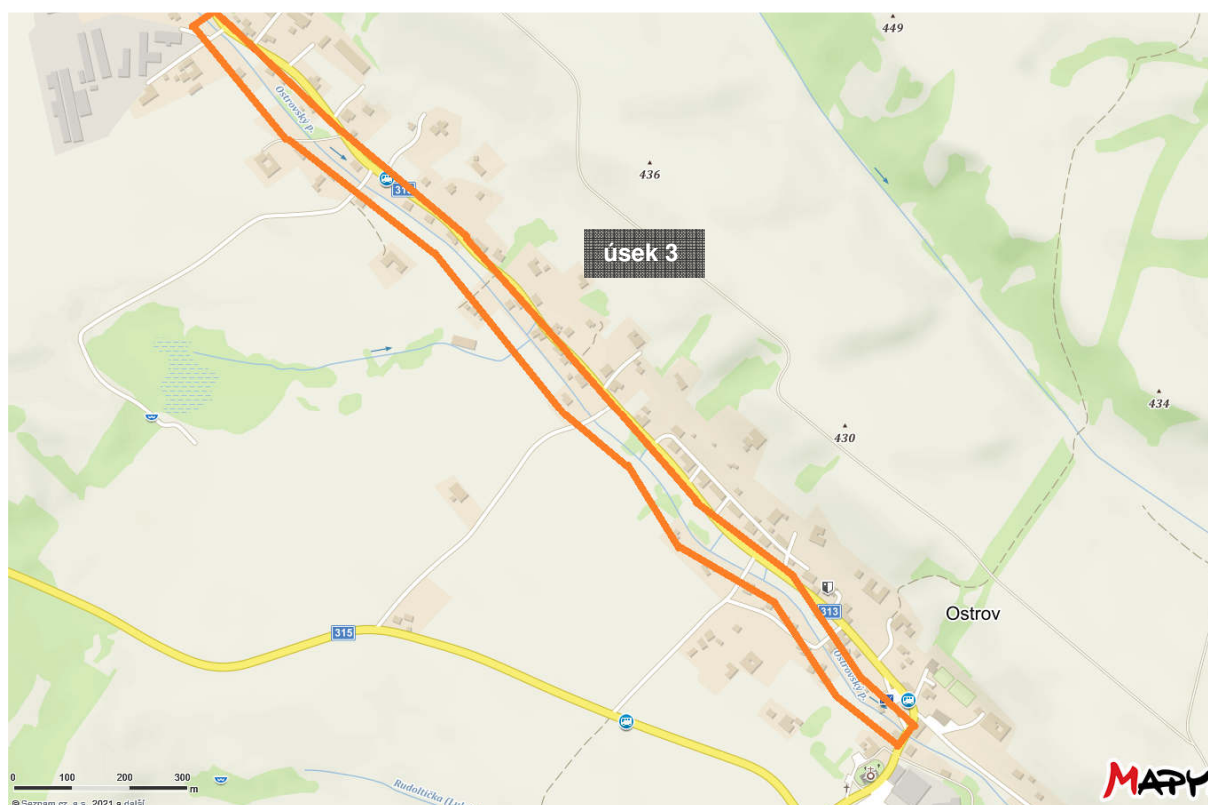

Obr. 1: Turistická mapa se zákresem lokality průzkumu (červeně). Zdroj: mapy.cz

Obr. 2: Mapa s přesným zákresem úseků podrobených průzkumu - JV část. Zdroj: mapy.cz

Obr. 3: Mapa s přesným zákresem úseků podrobených průzkumu - střední část. Zdroj: mapy.cz

Obr. 4: Mapa s přesným zákresem úseků podrobených průzkumu – SZ část. Zdroj: mapy.cz

3. METODIKA

V lokalitě byl proveden základní hydrobiologický průzkum zaměřený na zoobentos, orientační průzkum obojživelníků, plazů, ptáků, vážek a orientační až základní průzkum rostlin. Průzkumy proběhly v květnu a červnu 2021 na základě dvou důkladných terénních pochůzek lokalitou.

3.1 Hydrobiologický průzkum

Základnímu hydrobiologickému průzkumu byl opakovaně podroben celý předmětný úsek potoka. Průzkum byl prováděn pochůzkami proti proudu a odchytom do keseru umístěného za i pod postupně zvedanými možnými úkryty a biotopy živočichů v korytě (kameny, větve apod.) – živočichové jsou částečně splaveni do keseru. Dále byly též kontrolovány části kamenů a dalších objektů ve vodě, na nichž často žije velká část zoobentosu. Prolovována byla také místa s nahromaděnou vegetací a dalším materiálem.

3.2 Batrachologicko-herpetologický průzkum

Během průzkumu byli zjišťováni adultní, subadultní a juvenilní jedinci obojživelníků, a to vizuálně a akusticky během pochůzky lokalitou. Zjišťovány byly též jejich larvy, prolovováním stojatých vod keserem.

Průzkum plazů byl prováděn vizuálně během pochůzky lokalitou. Byly též kontrolovány různé objekty (kameny, klády atd.), pod kterými se mohou plazi ukrývat.

3.3 Ornitologický průzkum

Průzkum ptáků byl proveden vizuálně a akusticky, vyhledávána byly též hnízda v korytě toku. Při návštěvách byly zaznamenány všechny zjištěné druhy.

3.4 Průzkum vážek

Při kontrolách lokality byly zaznamenány všechny zjištěné druhy. Kromě zjišťování výskytu dospělých jedinců (pozorování, příp. odchyt), byly v případě vážek též prolovovány vodní plochy a toky keserem za účelem zjištění přítomnosti larev. Průzkum nebyl prováděn u tůní v horní části úseku 5, průzkum byl plošně omezen soutokem potoka od tůní a od pramene.

3.5 Botanický průzkum

Během botanického průzkumu byly zaznamenány vyšší rostliny a jejich vegetační společenstva. Průzkum byl zaměřen na koryto vodního toku a navazující břehy. Průzkum nebyl prováděn u tůní v horní části úseku 5, průzkum byl plošně omezen soutokem potoka od tůní a od pramene.

Botanický průzkum sestával z následujících složek:

- základní vegetační zhodnocení území
- základní průzkum cévnatých rostlin

Nomenklatura obojživelníků je použita dle aktuální databáze AmphibiaWebu (k 25.6.2021), nomenklatura plazů pak dle Červeného seznamu ohrožených druhů (IUCN Red list, ke dni 25.6.2021). Nomenklatura ptáků je použita dle Červeného seznamu ohrožených druhů (IUCN Red list, ke dni 25.6.2021). Nomenklatura vážek je použita dle Červeného seznamu ohrožených druhů (IUCN Red list, ke dni 25.6.2021). U všech ohrožených druhů je vždy uvedena kategorie ohrožení podle Červeného seznamu a ochrany podle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb.

Nomenklatura českých i latinských názvů cévnatých rostlin je sjednocena podle Klíče ke květeně ČR (Kubát et al. 2002). U všech ohrožených druhů je vždy uvedena kategorie ohrožení podle Červeného seznamu a ochrany podle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb.

POUŽITÉ ZKRATKY

CR - kategorie ochrany v ČR; podle Vyhlášky 395/1992 Sb., přílohy III:

KO	druh kriticky ohrožený
SO	druh silně ohrožený
O	druh ohrožený

CS_z - Červený seznam obratlovců nebo bezobratlých ČR (Hejda et al. 2017, Chobot et Němec 2017):

CR	kriticky ohrožený druh
EN	ohrožený druh
VU	zranitelný druh
NT	téměř ohrožený druh
LC	málo dotčený druh

CS_R - Červený seznam cévnatých rostlin (Grulich 2017):

C4a; LC-att	druh vyžadující pozornost
NT	druh blízko ohrožení
C3	druh ohrožený
C2	druh silně ohrožený
C1	druh kriticky ohrožený

č. - čeleď, **r.** - rod, **ad.** - adultní, **ex.** - exemplář = většinou adultní jedinec (pokud není uvedeno jinak), **et al.** - a kolektiv, **F** - samice (femina), **juv.** - juvenilní (tohoroční) = metamorfovaný, **kl.** - klepton, **M** - samec (masculus), **min.** - minimálně (nejméně), **MŽP** - Ministerstvo životního prostředí, **S, J, V, Z** - světové strany, **ryb.** - rybník, **subad.** - subadultní (nedospělý), **snůška** = snůška vajíček (shluk, provazec, pás), **CHKO** - chráněná krajinná oblast

NDOP - nálezová databáze ochrany přírody

do 10 = několik (blíže neurčeno), **nižší desítky** = 10-49, **vyšší desítky** = 50-99, **nižší stovky** = 100-499, **vyšší stovky** = 500-999, obdobně tisíce

4. VÝSLEDKY

Během aktuálního průzkumu Ostrovského potoka v obci Ostrov byl zjištěn vesměs výskyt běžných organismů pro tento typ toku.

Zjištěno bylo i několik zvláště chráněných a ohrožených druhů. V případě rostlin však jde o pravděpodobně uměle vysazené jedince – bledule jarní, kosatec sibiřský a pérovník pštrosí.

Zjištění ohrožení obojživelníci se v korytě toku pravděpodobně nerozmnožují (v úseku 1 po zatopení bobrem nelze zcela vyloučit), využívají ho spíše jen v době mimo rozmnožování. Rozmnožování v rybníčku je možné, ale nebylo aktuálně prokázáno. V tůních v úseku 5 nebyl proveden podrobný průzkum, ale je zřejmé, že se zde obojživelníci rozmnožují. Zjištění plazi u potoka žijí, ale nejde o jejich jediný ani hlavní biotop v lokalitě. Z ptáků bylo zjištěno několik ohrožených druhů, pro žádného z nich však potok ani jeho břehy nepředstavují důležitý biotop. Hnízdění žádného druhu nebylo v korytě ani na březích potvrzeno, u některých druhů ho však nelze vyloučit (např. konipas bílý). Pravděpodobné je naopak hnízdění v porostech dřevin na březích či dále od toku.

Vzhledem k nízké kvalitě vody ve většině úseků je zde téměř vyloučen výskyt raků, zjištěny nebyly ani ryby (jejich cílený průzkum však prováděn nebyl).

4.1 Obojživelníci

skokan hnědý (*Rana temporaria*) CS_z: VU

květen 2021: 5 ex. v úseku 1; 2 ex. v úseku 2

červen 2021: 2 ex. v úseku 1; 2 ex. v úseku 2; desítky pulců v tůních v úseku 5

- rozmnožování v korytě toku nezjištěno a je v potoku nepravděpodobné; v úseku 1 ho nelze úplně vyloučit vzhledem k pomalému proudění a rozlivu toku do mokřadu; v rybníčku a tůních v úseku 5 je rozmnožování možné

skokan štihlý (*Rana dalmatina*) CR: SO, CS_z: NT

květen 2021: 2 ex. v úseku 1; 1 ex. v úseku 2

- rozmnožování v korytě toku nezjištěno a je velmi nepravděpodobné; v rybníčku a tůních v úseku 5 je rozmnožování možné

skokan zelený (*Pelophylax esculentus*) CR: SO, CS_z: NT

červen 2021: 2 ex. v rybníčku na SZ okraji obce

- rozmnožování v korytě toku nezjištěno a je téměř vyloučeno; v rybníčku a tůních v úseku 5 je rozmnožování pravděpodobné

4.2 Plazi

ještěrka obecná (*Lacerta agilis*) CR: SO, CS_z: VU

červen 2021: 1 ad. v úseku 1

slepýš křehký (*Anguis fragilis*) CR: SO, CS_z: NT

červen 2021: 2 mrtví ex. na silnici v úseku 3

užovka obojková (*Natrix natrix*) CR: O, CS_z: NT

červen 2021: 1 ex. v úseku 3

4.3 Ptáci

budníček menší (*Phylloscopus collybita*) CS_ž: LC – úseky 1, 2, 3, 5
čáp bílý (*Ciconia ciconia*) CR: O, CS_ž: NT – úsek 3, hnízdění na sloupu u silnice
červenka obecná (*Erithacus rubecula*) CS_ž: LC – úseky 1, 2
kachna divoká (*Anas platyrhynchos*) CS_ž: LC – úseky 1, 4, 5, rybníček
konipas bílý (*Motacilla alba*) CS_ž: LC – úseky 1, 2, 4, 5, rybníček
kos černý (*Turdus merula*) CS_ž: LC – úseky 1, 4
krutihlav obecný (*Jynx torquilla*) CR: SO, CS_ž: VU – úseky 1, 3
lejsek černohlavý (*Ficedula hypoleuca*) CS_ž: NT – úsek 1
pěnkava obecná (*Fringilla coelebs*) CS_ž: LC – úseky 1, 2, 3, 5
pěnice černohlavá (*Sylvia atricapilla*) CS_ž: LC – úseky 1, 5, rybníček
pěnice pokřovní (*Sylvia curruca*) CS_ž: LC – úsek 1
rehek domácí (*Phoenicurus ochruros*) CS_ž: LC – úseky 1, 2, 3
rehek zahradní (*Phoenicurus phoenicurus*) CS_ž: LC – úsek 2
stehlík obecný (*Carduelis carduelis*) CS_ž: LC – úseky 1, 5
strnad obecný (*Emberiza citrinella*) CS_ž: LC – úseky 1, 2, 4, 5
sýkora koňadra (*Parus major*) CS_ž: LC – úseky 1, 2, 4, 5
sýkora modřinka (*Cyanistes caeruleus*) CS_ž: LC – úseky 1, 2
vrabec domácí (*Passer domesticus*) CS_ž: LC – úseky 1, 2, 3, 4
vrabec polní (*Passer montanus*) CS_ž: LC – úseky 1, 5
výr velký (*Bubo bubo*) CR: O, CS_ž: EN – úsek 1, mimo nivu potoka
zvonek zelený (*Chloris chloris*) CS_ž: LC – úseky 1, 3
zvonohlík zahradní (*Serinus serinus*) CS_ž: LC – úsek 2
žluna zelená (*Picus viridis*) CS_ž: LC – úsek 1

- hnízdění žádného druhu v korytě ani na břehu nepotvrzeno

4.4 Vážky

šidélko brvonohé (*Platycnemis pennipes*) – úseky 1, 2 a rybníček (ad. a larvy)
šidélko kroužkované (*Enallagma cyathigerum*) – rybníček (ad. a larvy)
šidélko páskované (*Coenagrion puella*) – úsek 1
šidélko ruměnné (*Pyrrhosoma nymphula*) – úsek 1
šidélko větší (*Ischnura elegans*) – úsek 2
motýlice obecná (*Calopteryx virgo*) – úseky 1 a 2 (ad. a larvy)
leskllice měděná (*Cordulia aenea*) – úsek 1
šídlo modré (*Aeshna* sp.) – larva v úseku 1

4.5 Zoobentos a další živočichové

pijavky č. *Erpobdellidae* – úseky 3, 4, rybníček
pijavka koňská (*Haemopsis sanguisuga*) – rybníček

ploštěnka říční (*Dugesia polychroa*) – úseky 1-3

beruška vodní (*Asellus aquaticus*) – úseky 1, 2, 3, rybníček
blešivci r. *Gammarus* – úseky 2, 3, 5 (jen v 5 hojně)

chrostíci r. *Hydropsyche* – úseky 2, 3

chrostíci r. *Potamophylax* – úsek 2
chrostíci č. *Limnephilidae* – úsek 2
chrostíci č. *Sericostomatidae* – úseky 2, 3

pošvatky (*Plecoptera*) – úsek 5

jepice č. *Baetidae* – úseky 2-5
jepice r. *Cleon* – rybníček
jepice r. *Isonychia* – úseky 1, 2
jepice *Siphonurus aestivalis* – úsek 1
muchničky č. *Simuliidae* – úseky 2, 3, 4, 5

klešťanky r. *Corixidae* – rybníček
znakoplavky r. *Notonectidae* – úsek 1, rybníček
bruslařky r. *Gerris* – rybníček

potápníci č. *Dytiscidae* – rybníček a tůň v úseku 5 (ad. a larvy)

pakomáři č. *Chironomidae* – úseky 1-4

žížalice č. *Lumbriculidae* – úseky 1-4
žížaly (*Lumbricinae*) – rybníček

plovatka toulavá (*Radix peregra*) – úseky
uchatka nadmutá (*Radix auricularia*) – úsek 1
kružník (*Gyraulus* sp.) – úsek 1
blatenka (*Stagnicola* sp.) – úsek 1

Pozn: v úsecích 1-4 vesměs běžné druhy (skupiny) zoobentosu, indikující vyšší množství živin v toku a tedy organickým znečištěním zatížený vodní tok; v horní části úseku 3 až charakter odpadní vody bez života; úsek 5 pouze se zástupci zoobentosu indikujícími čistou vodu

4.6 Rostliny

Úsek 1:

Vodní tok doprovází roztroušené dřeviny, z nichž dominuje především olše lepkavá (*Alnus glutinosa*). Z dalších doprovodných dřevin se jedná o vrbu košíkářskou (*Salix viminalis*), vrbu křehkou (*Salix fragilis*), vrbu jívu (*Salix caprea*) a další běžné dřeviny. Břehy vodního toku jsou více zazemněné a dominantu zde tvoří chrastice rákosovité (*Phalaris arundinacea*) a lipnice obecná (*Poa trivialis*). Velmi častý je také rozrazil potoční (*Veronica beccabunga*). Místy je více rozšířená skřípina lesní (*Scirpus sylvaticus*) a zblochan vodní (*Glyceria maxima*). Další zaznamenané druhy patří mezi běžné vlhkomilné či mezofilní druhy. Na ploše se nevyskytují žádné zvláště chráněné druhy dle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb., ani druhy zahrnuté do Červeného seznamu ohrožených druhů České republiky (Grulich & Chobot 2017).

Úseky 2-4:

Úsek 2 je svým charakterem velmi podobný úseku 1, ale je zde méně zazemněných míst. Dřeviny nejsou tvořeny žádnou význačnou dominantou, ale jedná se o roztroušený výskyt olše lepkavé (*Alnus glutinosa*), vrby košíkářské (*Salix viminalis*) a vrby křehké (*Salix fragilis*). V bylinném patře opět dominují na zazemněných místech chrastice rákosovité

(*Phalaris arundinacea*), lipnice obecná (*Poa trivialis*) nebo skřípina lesní (*Scirpus sylvaticus*). Místy jsou častější zblochan vodní (*Glyceria maxima*) nebo tužebník jilmový (*Filipendula ulmaria*). Další zaznamenané druhy patří opět mezi běžné vlhkomilné či mezofilní druhy. Z okolních zahrádek unikly k vodnímu toku kosatec žlutý (*Iris pseudacorus*), kosatec sibiřský (*Iris sibirica*) a pérovník pštrosí (*Matteuccia struthiopteris*). Oba kosatce se často pěstují jako okrasná a dekorativní rostlina na zahradách a skalkách. Pérovník je v současnosti považován za nepůvodní druh české přírody. V úseku 3-4 se vyskytuje ještě méně zazemněných míst. Především v úseku 3 opět dominují chrastice rákosovitá (*Phalaris arundinacea*), lipnice obecná (*Poa trivialis*) a skřípina lesní (*Scirpus sylvaticus*). Doprovodná vegetace je tvořená běžnými druhy rostlin. V úseku 4 se opět vyskytuje zplanělý kosatec sibiřský (*Iris sibirica*) a také bledule jarní (*Leucojum vernum*), jejíž výskyt je zde také pravděpodobně nepůvodní. Bledule jarní patří mezi zvláště chráněné druhy dle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb., a dále dle Červeného seznamu ohrožených druhů České republiky (Grulich & Chobot 2017) je řazena mezi druhy blízko ohrožení (NT). Nicméně její přirozený výskyt zde není jistý, nejspíš se jedná o zplanění z okolních zahrad. Kosatec sibiřský je zcela jistě zplanělý z okolních zahrad, a tak ho v tomto případě nelze řadit mezi ohrožené druhy. Pérovník je v současnosti považován za nepůvodní druh české přírody, který se často pěstuje na zahradách, v parcích či na hřbitovech, odkud může snadno zplaňovat. Pohled na původnost taxonu se v posledních dekádách značně proměnil, ještě na začátku 21. století byl považován za původní a ohrožený druh.

Úsek 5:

Silně eutrofizovaná rákosina podél vodního toku, která se vytváří biotop rákosin eutrofních stojatých vod (M1.1). Dominuje zde rákos obecný (*Phragmites australis*), kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*) a bršlice kozí noha (*Aegopodium podagraria*). Další zjištěné druhy patří mezi běžné mokřadní zástupce. Na ploše se nevyskytují žádné zvláště chráněné druhy dle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb., ani druhy zahrnuté do Červeného seznamu ohrožených druhů České republiky (Grulich & Chobot 2017).

Rybníček:

Zazemněný eutrofizovaný malý rybník, kde v bylinném patře dominuje chrastice rákosovitá (*Phalaris arundinacea*) a skřípina lesní (*Scirpus sylvaticus*). Z vlhkomilných druhů se zde roztroušeně vyskytuje orobinec širokolistý (*Typha latifolia*), ostřice zobánkatá (*Carex rostrata*) či zblochan vzplývavý (*Glyceria fluitans*). Další zjištěné druhy patří mezi běžné mokřadní či ruderalní zástupce. Na ploše se nevyskytují žádné zvláště chráněné druhy dle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb., ani druhy zahrnuté do Červeného seznamu ohrožených druhů České republiky (Grulich & Chobot 2017).

Seznam zjištěných druhů (číslo 2 udává úsek 2-4; číslo 3 udává lokalitu rybníček):

barborka obecná (*Barbarea vulgaris*) – 2
bika mnohokvětá (*Luzula multiflora*) – 2
bledule jarní (*Leucojum vernum*) – 2 [CR: O, CS_R: NT]
bršlice kozí noha (*Aegopodium podagraria*) – 5
bříza bělokora (*Betula pendula*) – 1
česnáček lékařský (*Alliaria petiolata*) – 1
česnek medvědí (*Allium ursinum*) – 2
čistec lesní (*Stachys sylvatica*) – 2
děhel lesní (*Angelica sylvestris*) – 2
devětsil lékařský (*Petasites hybridus*) – 1

hrachor luční (*Lathyrus pratensis*) – 2
chrastice rákosovitá (*Phalaris arundinacea*) – 1,2,3,5
jahodník obecný (*Fragaria vesca*) – 1
jarmanka větší (*Astrantia major*) – 2
jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*) – 1
jestřábník sp. (*Hieratium* sp.) – 2
jitrocel kopinatý (*Plantago lanceolata*) – 1,2
kakost luční (*Geranium pratense*) – 1
kakost maličký (*Geranium pusillum*) – 2
kakost smrdutý (*Geranium robertianum*) – 2
kohoutek luční (*Lychnis flos-cuculi*) – 5
kontryhel (*Alchemilla* sp.) – 1,2
kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*) – 1,5
kosatec sibiřský (*Iris sibirica*) – 2,4 (zplanělý ze zahrad)
kosatec žlutý (*Iris pseudacorus*) – 2
kostival lékařský (*Symphytum officinale*) – 1,2,5
kostřava červená (*Festuca rubra*) – 2
kozlík lékařský (*Valeriana officinalis*) – 2
krabilice chlupatá (*Chaerophyllum hirsutum*) – 1
krtičník hlíznatý (*Scrophularia nodosa*) – 5
krvavec toten (*Sanquisorba officinalis*) – 1,2
křen selský (*Armoracia rusticana*) – 2
kuklík městský (*Geum urbanum*) – 2,3
kuklík potoční (*Geum rivale*) – 2
lipnice bahenní (*Poa palustris*) – 1
lipnice hajní (*Poa nemoralis*) – 2
lipnice luční (*Poa pratensis*) – 2
lipnice obecná (*Poa trivialis*) – 1,2,3,5
locika kompasová (*Lactuca serriola*) – 2
medyněk vlnatý (*Holcus lanatus*) – 2
metlice trsnatá (*Deschampsia caespitosa*) – 1
modřín opadavý (*Larix decidua*) – 1
mochna husí (*Potentilla anserina*) – 1
mochna stříbrná (*Potentilla argentea*) – 2
netýkavka malokvětá (*Impatiens parviflora*) – 1
okřehek menší (*Lemna minor*) – 3
olše lepkavá (*Alnus glutinosa*) – 1,2
opletka obecná (*Fallopia convolvulus*) – 1,2
orobinec širokolistý (*Typha latifolia*) – 1,2,3
orsej jarní cibulkatá (*Ficaria verna* subsp. *bulbifera*) – 1
ostřice srstnatá (*Carex hirta*) – 2
ostřice třeslicovitá (*Carex brizoides*) – 1
ostřice zobánkatá (*Carex rostrata*) – 3
ovsík vyvýšený (*Arrhenatherum elatius*) – 5
pampeliška (*Taraxacum* sect. *Ruderalia*) – 1,2
penízek rolní (*Thlaspi arvense*) – 2
pérovník pštrosí (*Matteuccia struthiopteris*) – 2 (zplanělý ze zahrad)
popenec obecný (*Glechoma hederacea*) – 1,2
prvosenka vyšší (*Primula elatior*) – 1
pryskyřník plazivý (*Ranunculus repens*) – 1,2,5
přeslička bahenní (*Equisetum palustre*) – 1

přeslička rolní (*Equisetum arvense*) – 2
psárka luční (*Alopecurus pratensis*) – 1,2
ptačinec mokřadní (*Stellaria alsine*) – 1,2
puchýrník křehký (*Cystopteris fragilis*) – 2
rákos obecný (*Phragmites australis*) – 5
rdesno hadí kořen (*Bistorta major*) – 1,2
rozrazil drchničkovitý (*Veronica anagallis-aquatica*) – 1
rozrazil potoční (*Veronica beccabunga*) – 1,2,5
rozrazil perský (*Veronica persica*) – 2
řeřišnice luční (*Cardamine pratensis*) – 1
sasanka hajní (*Anemonoides nemorosa*) – 2
sítina rozkladitá (*Juncus effusus*) – 2,3,5
skřípina lesní (*Scirpus sylvaticus*) – 1,2,3
smrk ztepilý (*Picea abies*) – 1
srha laločnatá (*Dactylis glomerata*) – 1,2,5
škarda dvouletá (*Crepis biennis*) – 1,2
šťovík kadeřavý (*Rumex crispus*) – 1
šťovík tupolistý (*Rumex obtusifolius*) – 1,2,3
šťovík vodní (*Rumex aquaticus*) – 2
svízel přítula (*Galium aparine*) – 1
trojštět žlutavý (*Trisetum flavescens*) – 2
tužebník jilmový (*Filipendula ulmaria*) – 1,2,5
vlaštovičník větší (*Chenopodium majus*) – 2
vrba jíva (*Salix caprea*) – 1
vrba křehká (*Salix fragilis*) – 1,2
vrba košíkářská (*Salix viminalis*) – 1,2
vrba popelavá (*Salix cinerea*) – 2
vrba ušatá (*Salix aurita*) – 5
vrbina penízková (*Lysimachia nummularia*) – 1,2
vrbovka chlupatá (*Epilobium hirsutum*) – 1,2,3
zblochan vzplývavý (*Glyceria fluitans*) – 2,3
zblochan vodní (*Glyceria maxima*) – 1,2

5. ZHODNOCENÍ A DOPORUČENÍ

Ostrovský potok v Ostrově u Lanškrouna je v zájmovém úseku biologicky méně hodnotný. Kvalitu sráží tvrdá technická úprava celého úseku a také znečištění. I přesto zde byl zjištěn výskyt několika ohrožených druhů a výskyt poměrně cenných nebo potenciálně cenných biotopů, a to na okrajích zkoumaného úseku. Je pravděpodobné, že zanesené a zarostlé koryto na spodních úsecích zajišťuje přečištění vody v potoku a na úseku 1 je kvalita vody relativně lepší než např. v úsecích 2-4.

Z pohledu ochrany přírody je asi možné provést vyčištění a opravu koryta potoka v intravilánu obce, dopad na přírodní prvky nebude významně negativní. Je však nutné vzít v úvahu zvýšení rychlosti vody po vyčištění a také zvýšení znečištění v celém zkoumaném úseku toku po realizaci. Doporučuji přednostně řešit znečištění potoka, a to zejména vod zaústěných poblíž zemědělského areálu (49.9393908N, 16.5254547E). V celém úseku je pak nejméně 10 dalších zaústění buď nedostatečně přečištěných nebo i přímo odpadních vod.

Doporučuji zásahy do koryta neprovádět a ponechat zde současný stav v celém úseku 5, kde byla nedávno i provedena částečná revitalizace mokřadu. Dále doporučuji ponechat bez zásahů konec zkoumaného úseku 1, kde aktivitou bobra došlo k „zahájení“ revitalizace území žádoucím směrem a další zanášení toku je zde spíše pozitivní. Vymezení úseku vhodného k ponechání bez zásahů je: 49.9206053N, 16.5618903E až 49.9213367N, 16.5647831E. Toto doporučení vychází i z obecných doporučení ohledně úprav vodních toků, kdy úprava je možná v celém intravilánu, ale mimo intravilánu by měl tok být v přírodě blízkém stavu a dostávat prostor pro bezeškodné vylití do luk v případě povodně.

Optimálním přístupem by ve všech zájmových úsecích byla alespoň pomístní revitalizace toku, např. změlčením koryta nebo jeho mírným rozvlněním s vložením kamenů či dřeva. Doporučuji tak v celé trase oprav a čištění pomocí vhodných prvků zpomalit tok vody – zdrsnit dno vystupujícími kameny, nahrazení betonových žlebů kameny, koryto pomístně rozšířit do stran, případně vložit nějaké přírodě blízké přehrážky apod.

Co se týká dopadu zásahu na významné druhy či biotopy, lze ho vesměs minimalizovat vhodným načasováním prací v korytě. Práce by tak měly optimálně probíhat v období září – březen. V úsecích s výskytem bledulí (49.9442572N, 16.5192647E až 49.9444644N, 16.5187228E), u které však není jisté, zda může jít o původní výskyt, by bylo vhodné jedince přemístit do jiných vhodných podmáčených míst v lokalitě, ideálně do úseku 1. Kosatec sibiřský i pérovník pštrosí, jakožto další ze zjištěných ohrožených druhů, jsou zde zjevně nepůvodní a není třeba jejich transfer řešit.

S ohledem na pomístně přímo navazující zachovalejší louky je nutné po realizaci veškerý materiál vytěžený z koryta přemístit mimo nivu potoka – není vhodné zde materiál rozhrnovat, případně je uložení možné, ale mimo současné louky. Během průzkumu bylo zjištěno kompletní pomulčování některých těchto luk. Tento způsob péče je velmi nevhodný (jak z pohledu rostlin tak i živočichů) a měl by být nahrazen klasickým kosením s úklidem hmoty, nebo pastvou.

V souvislosti s prováděnými úpravami bude nutné pomístně skácet některé dřeviny. Je pravděpodobné, že v některých z nich hnízdí ptáci (spíše běžné druhy) a některé také mají celkově zvýšenou hodnotu. Zejména jde o spodní část úseku 1, kde však nedoporučuji provádění zásahů. Dále by měly být kácení ušetřeny pokud možno všechny vzrostlé stromy v úseku (nad průměr cca 40 cm), ty jsou však většinou dále od toku. U těchto dřevin by mělo být preferováno citlivé ořezání před skácením. Pokud to není zcela nezbytné, bylo by vhodné celkově kácení minimalizovat, případně pokud to bude technicky možné zajistit přesazení dřevin z koryta na břehy, nebo jinam v rámci nivy toku. Nepůvodní dřeviny v nivě toku jako jsou např. smrky či zeravy, je naopak vhodné z lokality odstranit.

Rybníček na SZ okraji obce Ostrov by bylo vhodné více oslunit, vhodná je pomístní prořezávka dřevin. Dále by bylo vhodné stabilizovat zde jeho hladinu buď na současné úrovni nebo mírně vyšší (cca o 30-50 cm). Jako velmi vhodné by zde bylo osazení požeráku nebo jiného zařízení umožňujícího nastavení hladiny či vypuštění. Kompletní odbahnění zatím není potřebné, postačilo by vyletnění či pomístní odstranění sedimentů.

6. HLAVNÍ POUŽITÁ LITERATURA A PODKLADY

- AOPK ČR: Nálezová databáze ochrany přírody [online databáze]. publ. 2012 [cit. 2021-06-25], dostupné na: <<http://portal.nature.cz>>
- Baker J., Beebee T., Buckley J., Gent A. et Orchard D. (2011): *Amphibian Habitat Management Handbook.- Amphibian and Reptile Conservation*, Bournemouth, 69 pp.
- Botany.cz [online] - dostupné na: <<https://botany.cz>>.
- Dungel J. et Řehák Z. (2005): *Atlas ryb, obojživelníků a plazů České a Slovenské republiky.- Academia, Praha.*
- Grulich V. & Chobot K. [ed.] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny. – Příroda, Praha, 35, 178 pp.
- Hejda R., Farkač J. et Chobot K. [eds.] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí.- Příroda, 36, AOPK ČR, Praha, 613 pp.
- Hudec K.[ed.], 1994: Fauna ČR a SR. Ptáci 1. – 2. vyd., *Academia, Praha: 1-672.*
- Hudec K. et Šťastný K. [ed.], 2005: Fauna ČR. Ptáci 2/I, 2/II. – 2. vyd., *Academia, Praha: 1-1204.*
- Chobot K. et Němec M. [eds.] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Obratlovci.- Příroda, 34, AOPK ČR, Praha, 182 pp.
- Chytrý M., Kučera T. et Kočí M. [eds.] (2001): *Katalog biotopů České republiky. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 304 s.*
- Chytrý M. (ed.) a kol. (2007): *Vegetace České republiky. 1, Travinná a keříčková vegetace. – Academia, Praha, 528 s.*
- Chytrý M. (ed.) a kol. (2011): *Vegetace České republiky. 3, Vodní a mokřadní vegetace. – Academia, Praha, 828 s.*
- Chytrý M. (ed.) a kol. (2013): *Vegetace České republiky. 4, Lesní a křovinná vegetace. – Academia, Praha, 551 s.*
- IUCN: The IUCN Red List of Threatened Species - Version 2021-1 [online], cit. 2021-06-25, dostupné na: <www.iucnredlist.org>.
- Kolibáč J., Hudec K., Laštůvka Z., Peňáz M. a kol. (2019): *Příroda České republiky.- Academia.*
- Kubát K., Holub L., Chrtěk J. jun., Kaplan Z., Kirschner J. et Štěpánek J. [eds.] (2002): *Klíč ke květeně České republiky. – 928 p., Academia, Praha.*
- Maštera J., Zavadil V. & Dvořák J. (2015): *Vajíčka a larvy obojživelníků České republiky.- Academia, Praha, 179 pp.*
- Maštera J., Dvořák J. et Mašterová A. (2015): *Klíč snůšek obojživelníků České republiky.- elektronická publikace na www.obojzivelnici.wbs.cz/Klic-snusek-objzivelniku.html.*
- Maštera J., Mašterová A. et Šálek F.: *Obojživelníci České republiky [online], publ. 2013-2020, dostupné na: <<http://objzivelnici.wbs.cz>>.*
- Mikátová B., Vlašín M. et Zavadil V. [eds.] (2001): *Atlas rozšíření plazů v České republice. Atlas of the distribution of reptiles in the Czech Republic.- AOPK ČR, Brno-Praha; 257 pp.*

- Nečas P., Modrý D. et Zavadil V. (1997): Czech Recent and Fossil Amphibians and Reptiles. An Atlas and Field Guide.- Edition Chimaira, Frankfurt am Main; 96 pp.
- Nöllert A. et Nöllert C. (1992): Die Amphibien Europas. Bestimmung, Gefährdung, Schutz.- Franckh-Kosmos Naturführer; Stuttgart; 384 pp.
- Rozkošný R. (1980): Klíč vodních larev hmyzu,- Československá akademie věd, Praha.
- Uvíra V. et Janíčková B. (2015): Jepice (*Ephemeroptera*). Biologie vodních živočichů.- UP Olomouc.
- Waldhauser M. et Černý M. (2014): Vážky České republiky: příručka pro určování našich druhů a jejich larev.- Český svaz ochránců přírody Vlašim, Vlašim.
- Štrambergová M., Svobodová J. et Kozubíková E. (2009): Raci v České republice.- AOPK ČR, Praha.

PŘÍLOHA: Fotodokumentace (foto J. Maštera)

Foto 1: Mokřady na dolním zájmovém úseku Ostrovského potoka – úsek 1 (květen 2021)

Foto 2: Stejný mokřad o měsíc později (červen 2021)

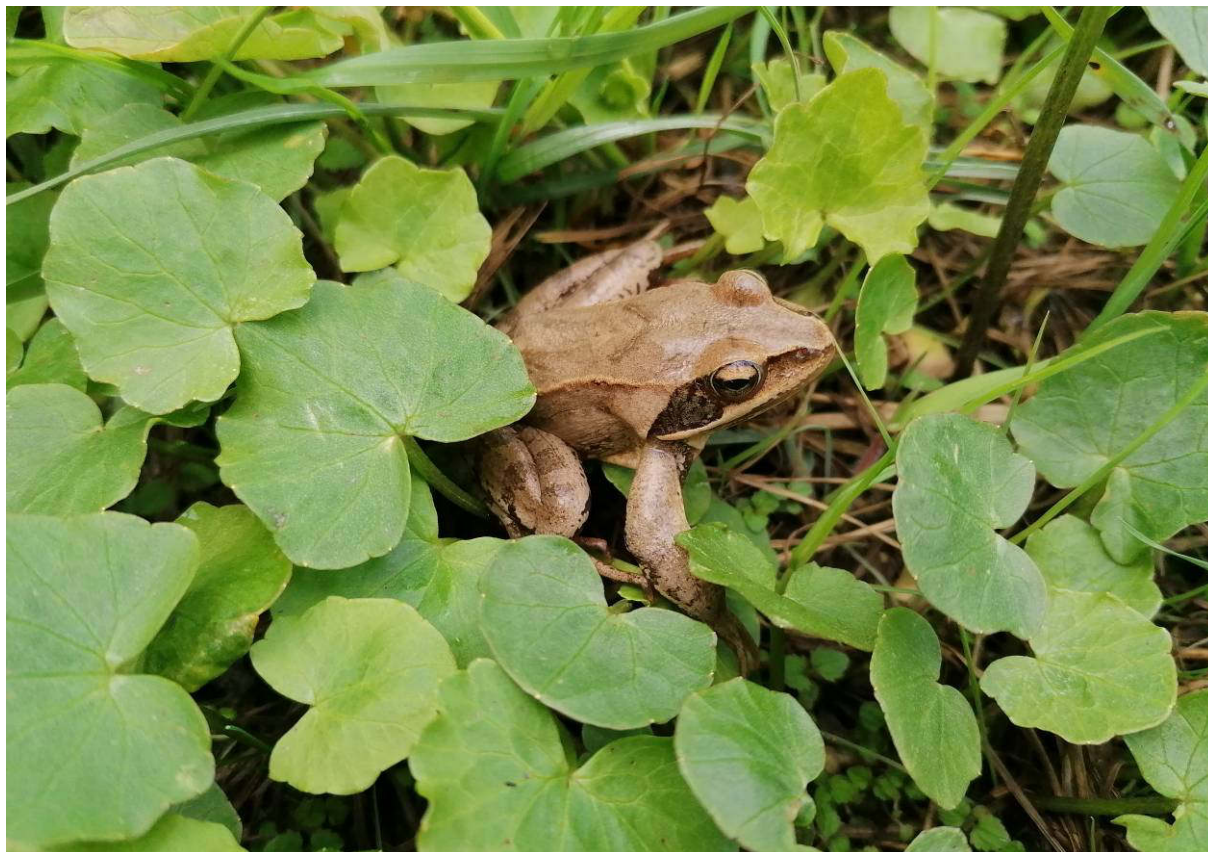

Foto 3: Bobří hráz na upraveném Ostrovském potoku v úseku 1 (květen 2021)

Foto 4: Bobří hrázkou zvednutá hladina a rozliv vody do mokřadu na úseku 1 (květen 2021)

Foto 5: Dospělý skokan štíhlý v úseku 1 Ostrovského potoka (květen 2021)

Foto 6: Ostrovský potok – zájmový úsek 1, blíže k intravilánu obce (květen 2021)

Foto 7: Ostrovský potok – botanický průzkum zájmového úseku 1 (červen 2021)

Foto 8: Začátek úseku 1 Ostrovského potoka s členitějším korytem díky náplavům (květen 2021)

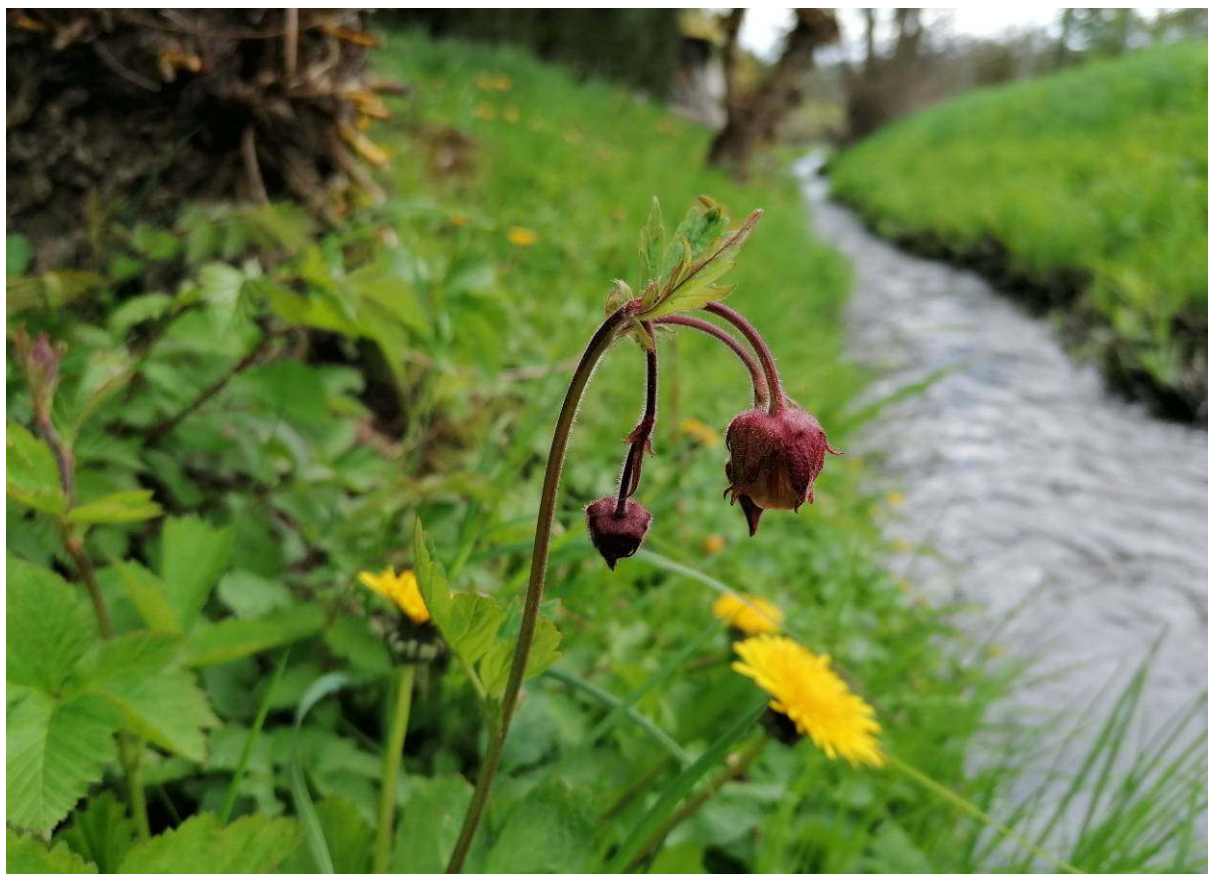

Foto 9: Úsek 2 Ostrovského potoka (červen 2021)

Foto 10: Průzkum úseku 2 Ostrovského potoka (květen 2021)

Foto 11: Kuklík potoční na břehu Ostrovského potoka – úsek 2 (květen 2021)

Foto 12: Jedna z výústí odpadní vody do Ostrovského potoka – úsek 2 (květen 2021)

Foto 13: Pravděpodobně vysazený pérovník pštrosí na úseku 2 Ostrovského potoka (červen 2021)

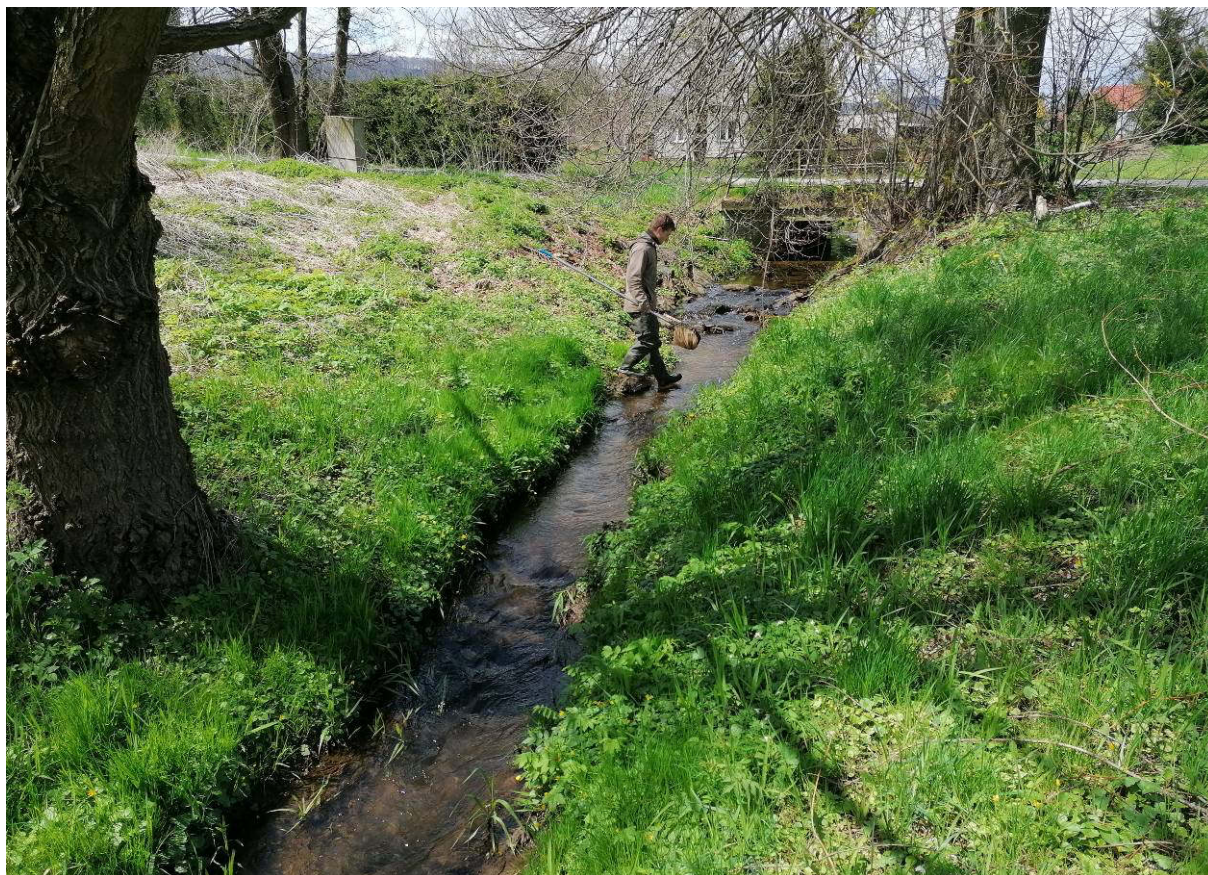

Foto 14: Zachovalé louky v nivě Ostrovského potoka na úseku 2 (květen 2021)

Foto 15: Louka s porostem rdesna hadí hořen v zájmovém úseku 2 (červen 2021)

Foto 16: Průzkum úseku 3 Ostrovského potoka (květen 2021)

Foto 17: Zájmový úsek 3 Ostrovského potoka (květen 2021)

Foto 18: Zmulčovaná nivní louka v úseku 3 Ostrovského potoka (červen 2021)

Foto 19: Průzkum úseku 3 a další zmulčovaná louka (červen 2021)

Foto 20: Vyústění výrazně znečištěné (odpadní) vody poblíž zemědělského areálu (květen 2021)

Foto 21: Voda na začátku úseku 3 Ostrovského potoka má charakter odpadní vody (červen 2021)

Foto 22: Ostrovský potok v úseku 4 (květen 2021)

Foto 23: Úsek 4 Ostrovského potoka s výskytem několika trsů bledule jarní (květen 2021)

Foto 24: Mělký rybníček na SZ okraji obce Ostrov (květen 2021)

Foto 25: Stejný rybníček na počátku léta (červen 2021)

Foto 26: Ostrovský potok v zájmovém úseku 5 (květen 2021)

Foto 27: Mokřad s rákosinou v horní části úseku 5 Ostrovského potoka (květen 2021)

Foto 28: Větší tůň v mokřadu v úseku 5 (květen 2021)